

Invoering centrale taaltoets wet “taaleis Participatiewet” via Crowdfunding?

Hans Hoes

Op 2 juni is in Staatsblad 195 het Besluit taaltoets Participatiewet gepubliceerd. Het besluit gaat in op de toetsonderdelen, de toetsingswijze, de beoordeling, de kwalificatie van de toetsbeoordelaar en de toetsomstandigheden. Als de gemeenten (wellicht onder aanvoering van de VNG) elkaar *niet* weten te vinden ontstaat er vanaf januari 2016 een woud aan ‘taaltoetsen’ en overbureaucratisering om een (volgens velen) overbodige wet in werking te zetten. De Landelijke Vereniging van Onderwijsadviseurs doet daarom een dringend beroep op de G4, de G32, de VNG en de programmaraad om landelijk te kiezen voor één taaltoets en één procedure. Als de G4 en de G 32 daartoe zouden besluiten, is het grootste gedeelte van de doelgroep al bereikt, worden de kosten om het instrumentarium te maken beperkt en hebben we landelijk één taaltoets.

Wet Taaleis Participatiewet

Waar gaat het over?

De wet legt bij gemeenten de plicht op te onderzoeken of het taalniveau van aanvragers op grond van de Participatiewet tenminste het niveau 1F heeft. Dat komt overeen (maar is niet hetzelfde) met niveau A2 van de Wet inburgering. Zo niet dan worden betrokkenen verplicht binnen één maand een cursus te gaan volgen om zich bij te scholen (voor eigen rekening of op kosten van de gemeente), anders wordt de uitkering gekort. Uitgezonderd worden de burgers die 8 jaar onderwijs in Nederland gevolgd hebben, zij die een inburgeringsdiploma behaald hebben, alsmede zij die aantoonbaar niet in staat zijn het vereiste taalniveau te leren.

De gemeente dient regelmatig de vorderingen van betrokkene te volgen en daarop te sanctioneren. In de nota naar aanleiding van het verslag is te lezen hoe groot de doelgroep zal zijn. Hoewel verwacht wordt dat (via sanctie en uitstroom) dat het aantal uitkeringen maar met 400 zal dalen, zal de wet zo'n 75.000 personen van het zittende bestand op traject zetten, waarvan 1/3 migranten en de rest autochtonen. Het wetsontwerp is volgens veel gemeenten overbodig. De huidige artikelen 9, 18 en 55 van de WWB bieden genoeg mogelijkheden om WWB gerechtigden aan te zetten hun taalniveau te verbeteren. Volgens globale berekeningen zullen landelijk de scholings- en controlekosten van deze groep (nieuw en oud bestand) ruim € 200 miljoen bedragen. Naast een dergelijk bedrag aan eenmalige kosten zullen de jaarlijks terugkomende kosten bij € 70 miljoen bedragen. In het wetsontwerp is niet in de bekostiging daarvan voorzien. Amandementen om daaraan bij te dragen zijn afgestemd.

Plan van aanpak

De VNG bepleitte (met vele anderen, waaronder de LVO) invoering (als het dan toch moet) de landelijke ontwikkeling van een uniforme toets en toetsingsprocedure. Vanwege de eigen verantwoordelijkheid van de 393 gemeenten en de noodzaak van ‘maatwerk’ ging de staatssecretaris daar niet op in. Eind april heeft de Programmaraad Stimulansz en het steunpunt volwasseneneducatie verzocht een handreiking te maken. Deze zal vermoedelijk na de zomervakantie beschikbaar zijn.

Óf en zo ja in hoeverre de landelijke taaltoets daarin wordt geadviseerd is nog niet bekend.

Hans Hoes is adviseur in het sociaal domein (aansluiting onderwijs, arbeidsmarkt en zorg), werkzaam bij de LVO en de regio Midden-Holland

hanshoes@online.nl